

наращення поліхудожньої ерудиції можна уникнути на основі дотримання такої логіки викладу поліхудожніх знань, яка підпорядковується розкриттю універсально-художніх і специфічних ознак профільного мистецтва музики) із іншими його різновидами.

Оволодіння студентами методами і прийомами залучення художніх творів з різних видів мистецтва до навчальної та музично-виховної роботи зі школярами є необхідною умовою досягнення педагогічної спрямованості музичної підготовки.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Дряпіка В. І. Орієнтація студентської молоді на цінності музичної культури. К. Кіровоград: Держ. центр. видавництво, 1997. 215 с.
2. Крижанівська Т. І. Методика комплексного використання мистецтв у професійному розвитку художньої культури молодших школярів на уроках музики : дис. канд. пед. наук : спец.13.00.02. К. 1998. 172 с.
3. Маринчук Т. Т. Про роль вивчення музичних жанрів у процесі підготовки вчителя початкових класів // Творча особистість вчителя: проблеми теорії і практики: зб. наук. праць. К., НПУ, 2001. Вип.5. С.244-247.
4. Падалка Г. М. Музична педагогіка / за ред. В.Г. Бутенка. Херсон, 1995. 104 с.
5. Щолокова О. П. Основи професійної художньо-естетичної підготовки майбутніх учителів. К. 1996. 172 с.

УДК 373.5.091.398:78-046.33

Віра БУРНАЗОВА, кандидатка педагогічних наук, доцентка кафедри теорії і методики навчання мистецьких дисциплін,
завідувачка кафедри теорії та методики навчання мистецьких дисциплін,
Бердянський державний педагогічний університет,
м. Запоріжжя, Україна

Ірина РУСАНОВИЧОВА, педагог музичного супроводу, Танцювальний
центр Прага

МУЗИЧНО-РЕЛАКСАЦІЙНІ ПАУЗИ: ЗНАЧЕННЯ ТА КОРИСТЬ ДЛЯ УЧАСНИКІВ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

Анотація. У дослідженні розглянуто значення та користь для учасників освітнього процесу музично-релаксаційних пауз з позиції підтримки їхнього психоемоційного стану. Розкрито питання використання музично-релаксаційних пауз в освітньому процесі. Проведено опитування серед здобувачів Бердянського державного педагогічного університету та його аналіз з метою з'ясування зацікавленості у музичному матеріалі здобувачів, розумінні необхідності впровадження музично-релаксаційних пауз у ході проведення аудиторних занять з метою підтримки психоемоційного стану, подальшої розробки необхідних інструментів та засобів впливу на покращення результатів навчання, підтримки психоемоційного стану здобувачів вищої освіти засобами музичного мистецтва.

Ключові слова. здобувачі вищої освіти; психоемоційний стан; музичний матеріал, інструменти та засоби впливу, музично-релаксаційні паузи, аудиторні заняття.

Актуальність. Сучасний освітній процес характеризується високими темпами й значними навантаженнями на здобувачів освіти та педагогів в умовах військового стану. Це призводить до втоми, зниження концентрації уваги, погіршення настрою та мотивації, а також до виникнення емоційних проблем. Актуальність дослідження полягає в тому, що воно пропонує простий та доступний метод подолання цих проблем – використання музично-релаксаційних пауз в освітньому процесі.

Ступінь досліджуваності проблеми. Дослідження вітчизняних та зарубіжних науковців демонструють вплив мистецтва, націленого на комплексне охоплення когнітивної, емоційної, поведінкової сфери особистості, раціональні та інтуїтивні, свідомі й несвідомі аспекти психіки людини, що забезпечують можливість виконувати велику кількість педагогічних завдань паралельно, залучаючи учасників освітнього процесу до активних дій. В арт-терапії взаємодіють традиційні теорії й техніки психотерапії з процесом творчості, що породжують емоції [4, с. 45]. Дослідники зараховують до терапії творчістю й терапію творчого спілкування з мистецтвом, яке має психотерапевтичне та психопрофілактичне значення. Дослідження Бурназової В., Калашнюк В., Карамушки Л., Крет М., Куцин Е., Левчук Н., Лозанова Г., Мельник Л., Новакова А., Острандер Ш., Пушкар Л., Роздобудько В., Скроудер Л., Станішевської В., Стречен К., Томатіса А., показали, що терапія мистецтвом й особливо музично-релаксаційні паузи мають багато переваг для учасників освітнього процесу, зокрема: знижують стрес та тривогу, покращують концентрацію уваги, підвищують працездатність, покращують настрій, стимулюють творчість, зміцнюють імунітет і є засобом самореалізації особистості та чинника, що сприяє соціалізації до відповідних умов [1; 2; 3; 4; 5; 6; 7; 8].

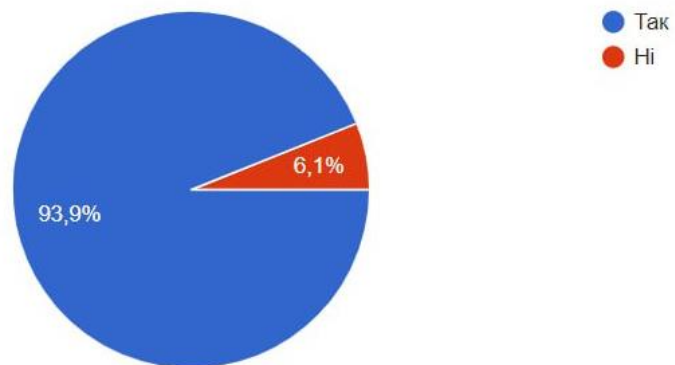
Мета і методи дослідження. Мета дослідження вбачається нами у розкритті впливу музично-релаксаційних пауз на психоемоційний стан здобувачів вищої освіти та впровадженні їх в освітній процес. Методами дослідження стали теоретичний аналіз психологічного, педагогічного, мистецтвознавчого тезаурусу з питань впливу музики на психоемоційний стан особистості; опитування здобувачів вищої освіти; аналіз результатів опитування; з'ясування практичного значення застосування музично-релаксаційних пауз в освітньому процесі для покращення психоемоційного стану здобувачів вищої освіти.

Сутність дослідження. Усвідомлюючи важливість співпраці та взаємодії зі студентами для створення позитивної атмосфери освітнього середовища та

підтримки їх емоційного стану перед викладачем стоїть завдання надати учасникам освітнього процесу ефективні інструменти для зняття стресу, тривожності та покращення настрою через використання музики; збагатити знання учасників методами саморегуляції та підтримки емоційної стабільності через прослуховування музики і як результат учасники будуть мати можливість відчувати позитивні зміни в своєму емоційному стані, зняти стрес та тривожність, а також покращити загальний настрій та будуть навчені ефективно використовувати музику як інструмент для саморегуляції, урівноваження емоцій та зняття напруги в різних ситуаціях життя. Задля досягнення результату було проведено опитування здобувачів вищої освіти БДПУ. У ході опитування з'ясовано, що майже 94% реципієнтів слухають музику.

Чи слухаєте Ви сьогодні музику?

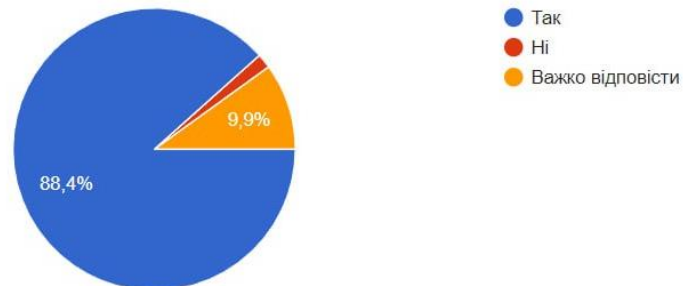
181 ответ

Прослуховування музики є корисним і навіть необхідним для психічного відновлення для 88,4 % опитаних.

На Вашу думку, прослуховування музики може бути не тільки корисним, а навіть необхідним для психічного відновлення в умовах воєнного стану?

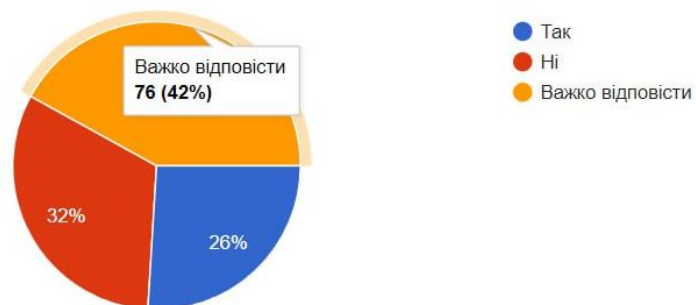
181 ответ

На думку 74% опитаних здобувачів використання елементів музикотерапії під час проведення навчальних занять з метою моделювання позитивного емоційного стану не впроваджується викладачами, що стало запорукою для практичного застосування результатів дослідження й можливості розробки рекомендацій щодо впровадження музично-релаксаційних пауз у освітній процес.

Чи використовують викладачі закладу освіти, у якому Ви навчаєтеся, елементи музикотерапії під час проведення навчальних занять з метою моделювання позитивного емоційного стану студентів?

181 ответ

Адже, використання музично-релаксаційних пауз може допомогти викладачам створити більш сприятливу атмосферу для навчання, підвищити працездатність здобувачів освіти та покращити їхні результати, а здобувачам безпосередньо впоратися зі стресом та тривогою, покращити концентрацію уваги, пам'ять та творчі здібності.

Висновки. Отже, за результатами дослідження нами зроблено висновок, що музично-релаксаційні паузи – це простий та ефективний метод, який може допомогти покращити фізичне та емоційне здоров'я учасників освітнього процесу, а також підвищити їх працездатність, результати навчання, забезпечити підтримку психоемоційного стану. Перспективи подальших досліджень мають на меті впровадження необхідних інструментів та засобів впливу на покращення результатів навчання, підтримки психоемоційного стану здобувачів вищої освіти засобами музичного мистецтва.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Бурназова В. В., Костевич О. О. Арт-терапевтичні методи в роботі вчителя музичного мистецтва. *Естетика і етика педагогічної дії* : зб. наук. пр. / Ін-т пед. освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна НАПН України, Полтав. нац. пед. ун-т імені В. Г. Короленка. 2020. Вип. 22. С. 108-118 <http://dspace.pnpu.edu.ua/handle/1234567> (дата звернення: 02.05.2024).
2. Крет М., Левчук Н. Музикотерапія як чинник впливу на психоемоційний стан особистості. *New pedagogical thought*. 2021. Т. 106, № 2. С. 164–168. URL: <https://doi.org/10.37026/2520-6427-2021-106-2-164-168> (дата звернення: 02.05.2024).
3. Куцин Е. К. Формування арт-терапевтичної компетентності майбутніх учителів музичного мистецтва в процесі професійної підготовки : PhD dissertation. Мукачево, 2021. 315 с.
4. Мельник Л., Калашнюк В., Стречен К. Виховання емоційної культури молоді засобами музики. *Acta Paedagogica Volynienses*. 2023. № 5. С. 64–68. URL: <https://doi.org/10.32782/apv/2022.5.11> (дата звернення: 02.05.2024).
5. Методики дослідження психічного здоров'я та благополуччя персоналу організацій : психологічний практикум. За ред. Л. М. Карамушки. Київ : Інститут психології імені Г.С. Костюка НАПН України, 2023. 76 с.

6. Пушкар Л. В. Активні технології навчання музики. Методичні рекомендації для студентів педагогічних університетів Суми: СумДПУ ім. А.С.Макаренка, 2008. 40 с.
7. Роздобудько В. В. Вплив використання класичної музики на результативність навчання учнів на уроках інформатики в середній загальноосвітній школі. Методична розробка, К.: СЗШ № 126, 2022. 43 с.
8. Станішевська В. А. Арт-терапія : навч. посіб. Умань : ВПЦ «Візаві», 2022. 171 с.

УДК 78.071.2-043.5(043.2)

Галина ГАЙНЕТДИНОВА, концертмейстер кафедри
теорії та методики навчання мистецьких дисциплін,
Бердянський державний педагогічний університет,
м. Запоріжжя, Україна

МИСТЕЦТВО СПІВПРАЦІ: ВЗАЄМОДІЯ КОНЦЕРТМЕЙСТЕРА З ДИРИГЕНТОМ ТА ВИКОНАВЦЯМИ

Анотація. Матеріал присвячено розгляду ролі концертмейстера у синергетичному контексті, в якому враховуються три важливі складові професіоналізму: творча, виконавча та професійна. Особливу увагу приділено взаємодії між концертмейстером, виконавцем та диригентом, наголошено на необхідності дотримання збалансованого діалогу між голосом та інструментом, що сприяє правильній інтерпретації авторського твору.

Ключові слова: аналіз твору, ансамбль, взаємодія, концертмейстер, професіоналізм, сольна партія.

Спільна творча діяльність концертмейстера, виконавця та диригента